

Særudvalget skulle aflægge beretning til Generalforsamlingen, som desuden skulle optage følgende tre principper til undersøgelse:

- 5) staternes pligt til samarbejde i overensstemmelse med pagten;
- 6) folkenes ligeberettigelse og selvbestemmelse;
- 7) staternes pligt til i god tro at opfylde de pligter, som pagten pålægger.

Ifølge res. 1967 (XVIII) skulle særudvalget tillige behandle et nederlandsk forslag om eventuel oprettelse af et organ til fastslåelse af en sags faktiske omstændigheder („fact finding“).

Særudvalget nåede efter en længere mødesamling i efteråret 1964 i Mexico City alene til begrænset enighed om princip (4), medens der ikke kunne tilvejebringes enighed om de tre førstnævnte, mere politisk farvede principper. Særudvalget havde ikke tid til at behandle spørgsmålet om „fact finding“.

Under behandlingerne i 6. udvalg fra den 5. november til den 6. december 1965 var der almindelig enighed om, at særudvalget havde indsamlet meget værdifuldt materiale og kastet lys såvel over de problemer, man havde kunnet enes om, som over de spørgsmål, hvorom man ikke havde kunnet komme overens. 20. samling burde rekonstituere særudvalget, men fra kommunistisk og de fleste uforpligtede landes side ønskedes særudvalgets medlemskab ændret.

De *kommunistiske* lande benyttede debatten til at rette særdeles skarpe angreb på USAs indgriben i Vietnam og Den dominikanske Republik. I øvrigt fortsatte man bestræbelserne på at få formuleret principperne om fredelig sameksistens i deklara-tionsform, hvorved politiske ønskemål i et vist omfang skal forklædes som juridiske principper.

De *uforpligtede lande* gjorde i almindelighed rede for nødvendigheden af, at folkeretten tilpasses de ændrede internationale forhold efter 2. verdenskrig, og for betydningen af, at de nye stater deltager i denne tilpasningsproces. Disse stater havde brug for klare folkeretlige regler til beskyttelse af deres suverænitet, uafhængighed og territorium. I øvrigt forekom de uforpligtede landes synspunkter ikke så unuancerede som

østbloklandenes, men varierede en del, eftersom der var tale om indlæg fra mere radikale eller mere moderate stater.

Fra *vestlig side* advarede man imod at blande politik med jura og *lex lata* med *lex ferenda* og imod at revidere FN-pagten gennem dristige fortolkninger. Endvidere ønskede man, at særudvalget ikke skulle genoptage de sagsområder til fornyet behandling, hvorom der allerede var opnået en vis enighed under drøftelserne i Mexico City eller under drøftelserne i 6. udvalg, hvor der på grund af en ændret stilling fra USAs side konstateredes delvis enighed om forbudet mod magtanvendelse. (princip (1)).

Fra *vestlig side* anså man det for vigtigt, at afgørelser i særudvalget blev truffet og definitioner opstillet på grundlag af enige beslutninger („consensus“) — således som det også tilstræbes i folkeretskommissionen — idet en folkeretlig opfattelse ikke ville kunne gennemtvinges ved en afstemning med almindelig eller kvalificeret stemmeflerhed. Tværtimod ville særudvalgets konklusioner alene få værdi som udtryk for almen gældende folkeret i det omfang, de blev tiltrådt af praktisk talt alle stater.

Under debatten blev der fremlagt fire forskellige *resolutionsforslag* fra henholdsvis vestlig, østlig, afro-asiatisk og latinamerikansk side.

I det vestlige forslag fremhævedes betydningen af consensus-proceduren, og det hidtidige særudvalg instrueredes om alene at viderebehandle de principper, hvorom der ikke tidligere var opnået enighed. Også ifølge det latinamerikanske forslag skulle særudvalget opretholdes, men det skulle kunne optage alle de nævnte principper til behandling. Ifølge både det østlige og afro-asiatiske forslag skulle der oprettes et nyt særudvalg, men medens dette ifølge det østlige forslag skulle søge at udarbejde et egentligt deklara-tionsudkast til forelæggelse for 21. samling, skulle særudvalget ifølge det afro-asiatiske forslag alene aflægge beretning til 21. samling med henblik på at sætte Generalforsamlingen i stand til at vedtage en deklara-tion.

Efter langvarige underhåndsforhandlinger lykkedes det at forene de fire forslag i et fælles resolutionsforslag, hvorefter det hidtidige særudvalg, udvidet med 4 nye medlemmer, snarest skulle mødes i New York